

Til samtlige statsadvokater,
samtlige politidirektører,
Politimesteren i Grønland og
Politimesteren på Færøerne

DATO 7. august 2008

JOURNAL NR.

RA-2008-131-0006

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSER

+ bilag

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16

1220 KØBENHAVN K

TELEFON 33 12 72 00

FAX 33 43 67 10

Rigsadvokaten Informerer **Nr. 12/2008**

Bilag

**Rigsadvokatens redegørelse for konfiskationspraksis
i sager om ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft
(RA 2007-8000-0060)**

1. Indledning

Rigsadvokaten afgav i november 2005 en redegørelse for sanktionspraksis i straffesager vedrørende ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft. Redegørelsen blev endvidere udsendt til samtlige statsadvokater og politikredse ved Rigsadvokaten Informerer nr. 39/2005.

Formålet med redegørelsen var at undersøge, om Rigsadvokatens vejledende retningslinjer for anklagemyndighedens sanktionspåstande i disse sager bliver fulgt af politikredsene, og om domstolene følger anklagemyndighedens strafpåstand.

Hovedkonklusionen i redegørelsen var, at de vejledende retningslinjer for bødestørrelserne i det væsentlige følges i praksis, både for så vidt angår sager, der er afgjort administrativt ved udsendelse af bødeforelæg, og for sager, der er afgjort af domstolene. Endvidere kunne det konstateres, at de strafskærper, der gennem de senere år er gennemført i udlændingeloven, i meget væsentligt omfang er slået igennem i retspraksis.

På baggrund af resultaterne i undersøgelsen kunne det dog samtidig konstateres, at udlændingelovens § 59, stk. 6, om konfiskation mv. i tilfælde, hvor der ved den ulovlige beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel, syntes at være blevet anvendt i relativt få sager.

I forbindelse med udsendelse af redegørelsen til politimestrene henledte Rigsadvokaten derfor opmærksomheden på muligheden for at anvende bestemmelsen i udlændingelovens § 59, stk. 6, herunder muligheden for efter bestemmelsen at nedlægge påstand om en forhøjet bøde i de tilfælde, hvor konfiskation på grund af bevismæssige vanskeligheder med at dokumentere en økonomisk fordel ikke kan komme på tale.

RIGSADVOKATEN

Som opfølgning herpå anmodede Justitsministeriet ved skrivelse af 4. april 2006 Rigsadvokaten om at iværksætte en ny indberetningsordning, der omfattede sager om ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft, hvor spørgsmålet om konfiskation har været overvejet i forbindelse med anklagemyndighedens behandling af sagen.

2. Rigsadvokatens redegørelse om konfiskation i sager om ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft

Rigsadvokaten har herefter den 27. maj 2008 afgivet vedlagte redegørelse for konfiskationspraksis i sager om ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft. Justitsministeriet har den 18. juni 2008 sendt redegørelsen til Folketingets Udvalg for Udlændinge- og Integrationspolitik.

Som det fremgår af redegørelsen, har rigsadvokaturen modtaget oplysninger om 16 sager, der er afgjort i indberetningsperioden (15. juni 2006 - 15. juni 2007). Bestemmelsen i udlændingelovens § 59, stk. 6, om konfiskation eller udmåling af en forhøjet bøde anvendes således i relativt få sager.

En del af forklaringen på dette kan være, at det i en række sager umiddelbart står klart, at der ikke har været tilsigtet eller opnået en økonomisk fordel ved overtrædelsen. I nogle af de indberettede sager har arbejdsgiveren således betalt overenskomstmæssig løn til de udlændinge, der arbejdede uden den fornødne opholds- og/eller arbejdstilladelse, og der har derfor ikke været grundlag for at påstå konfiskation eller forhøjet bøde.

Hertil kommer sager med bevismæssige vanskeligheder med at dokumentere en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel ved overtrædelsen. Dette gør sig særligt gældende i mindre sager, hvor den ulovlige beskæftigelse har været meget kortvarig. I sådanne sager kan det være vanskeligt at tilvejebringe det fornødne bevis for, at der i det konkrete tilfælde er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel.

Redegørelsen er som nævnt udarbejdet på baggrund af et beskedent sagsantal, og det er derfor vanskeligt at fremkomme med mere generelle vurderinger. Som anført i redegørelsen, er det dog Rigsadvokatens umiddelbare indtryk, at anklagemyndigheden i sager om ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft er opmærksom på, at det ikke skal kunne betale sig at beskæftige ulovlig udenlandsk arbejdskraft, og at der i overensstemmelse med retningslinjerne nedlægges påstand om konfiskation eller en forhøjet bøde efter udlændingelovens § 59, stk. 6, hvis efterforskningen har påvist, at der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel. Det er ligeledes indtrykket, at domstolene følger anklagemyndighedens påstand, i det omfang sagens beviser giver grundlag herfor.

RIGSADVOKATEN

3. Fortsat opmærksomhed på muligheden for at nedlægge påstand om konfiskation eller en forhøjet bøde

Efter Rigsadvokatens opfattelse kan der dog fortsat være anledning til at henlede opmærksom på muligheden for at nedlægge påstand om konfiskation eller en forhøjet bøde i sager om ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft.

Rigspolitiet og Rigsadvokaten har den 5. maj 2008 udsendt en strategi for en styrket politimæssig indsats mod udlændinges ulovlige arbejde. Det fremgår af strategien, at de enkelte politikredse skal udarbejde lokale strategier og handlingsplaner for indsatsen mod udlændinges ulovlige arbejde i kredsen.

Rigsadvokaten skal på denne baggrund på ny henlede politidirektørernes opmærksomhed på udlændingelovens § 59, stk. 6, således at spørgsmålet om økonomisk fortjeneste både indgår i politiets efterforskning af disse sager og overvejes ved afgørelsen af tiltalespørgsmålet.

Rigsadvokaten skal endvidere anmode politidirektørerne om i forbindelse med udarbejdelsen eller implementeringen af den lokale strategi og handlingsplan at være opmærksom på spørgsmålet om inddragelse af en eventuel økonomisk fortjeneste ved ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft.

På rigsadvokatens vegne

Hanne Schmidt

Redegørelse for konfiskationspraksis
i sager om ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft

1. Indledning

Rigsadvokaten afgav i november 2005 en redegørelse for sanktionspraksis i straffesager vedrørende ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft. Justitsministeriet har den 24. november 2005 sendt redegørelsen til Folketingets Retsudvalg til orientering. Redegørelsen blev endvidere udsendt til samtlige statsadvokater og politikredse ved Rigsadvokaten Informerer nr. 39/2005.

Formålet med redegørelsen, der byggede på indberettede sager afgjort i perioden fra den 1. november 2003 til den 31. juli 2005, var at undersøge, om Rigsadvokatens vejledende retningslinjer for anklagemyndighedens sanktionspåstande i disse sager bliver fulgt af politikredsene, og om domstolene følger anklagemyndighedens strafpåstand.

Hovedkonklusionen i redegørelsen var, at de vejledende retningslinjer for bødestørrelserne i det væsentlige følges i praksis, både for så vidt angår sager, der er afgjort administrativt ved udsendelse af bødeforelæg, og for sager der er afgjort af domstolene. Endvidere kunne det konstateres, at de strafskærpelser, der gennem de senere år er gennemført i udlændingeloven, i meget væsentligt omfang er slået igennem i retspraksis.

På baggrund af resultaterne i undersøgelsen kunne det dog samtidig konstateres, at udlændingelovens § 59, stk. 6, om konfiskation mv. i tilfælde, hvor der ved den ulovlige beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel, syntes at være blevet anvendt i relativt få sager.

I forbindelse med udsendelse af redegørelsen til politimestrene henledte Rigsadvokaten derfor opmærksomheden på muligheden for at anvende bestemmelsen i udlændingelovens § 59, stk. 6, herunder muligheden for efter bestemmelsen at nedlægge påstand om en forhøjet bøde i de tilfælde, hvor konfiskation på grund af bevismæssige vanskeligheder med at dokumentere en økonomisk fordel ikke kan komme på tale.

Som opfølgning herpå anmodede Justitsministeriet ved skrivelse af 4. april 2006 Rigsadvokaten om at iværksætte en ny indberetningsordning, der omfattede sager om ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft, hvor spørgsmålet om konfiskation har været overvejet i forbindelse med anklagemyndighedens behandling af sagen. Justitsministeriet anmodede om at modtage en redegørelse på baggrund af indberetningsordningen.

Ordningen med indberetning til rigsadvokaturen af sådanne sager er nu afsluttet, og resultaterne af de indberettede sager gengives nedenfor. Redegørelsen er opbygget således, at der nedenfor i afsnit 2 kort redegøres for udlændingelovens regler om straf for ulovlig beskæftigelse af udlændinge. I afsnit 3 gennemgås de indberettede sager. Afsnit 4 indeholder Rigsadvokatens sammenfatning og vurdering.

2. Reglerne om straf mv. for ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft

Der er i de senere år gennemført en række ændringer af udlændingelovens § 59 bl.a. med henblik på at skærpe straffen for ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft.

Udlændingelovens § 59, stk. 2 og stk. 3, der har fået deres nuværende formulering ved lov nr. 324 af 18. maj 2005, indeholder regler om straf for udlændinges ulovlige arbejde her i landet. Det følger af § 59, stk. 2, at en udlænding, der arbejder her i landet uden fornøden tilladelse, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år. Efter bestemmelsen i stk. 3 skal det ved straffens udmåling efter stk. 2 betragtes som en skærpende omstændighed, at udlændingen ikke har ret til at opholde sig her i landet.

En udlændings arbejde uden tilladelse straffes som udgangspunkt med en bøde på 1.000 kr. stigende med 500 kr. for hver måned udover den første måned. I sager, hvor udlændingen ikke har ret til at opholde sig her i landet, nedlægges der påstand om en skærpet bøde. I sager, hvor udlændingen ikke har ret til at opholde sig her i landet, og hvor der samtidig er tale om grove overtrædelser af enten længerevarende, tilbagevendende eller organiseret karakter, nedlægges der påstand om fængselsstraf, jf. herved Rigsadvokatmeddelelse nr. 7/2006 om sanktionspåstande i sager om overtrædelse af udlændingelovens § 59, afsnit 2.2.

Udlændingelovens regler om straf for ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft findes i udlændingelovens § 59, stk. 4-6. Bestemmelserne er efter flere ændringer, senest ved lov nr. 301 af 19. april 2006, nu sålydende:

”Stk. 4. Med bøde eller fængsel indtil 2 år straffes den, som beskæftiger en udlænding uden fornøden arbejdstilladelse eller i strid med de for en arbejdstilladelse fastsatte betingelser.

Stk. 5. Ved straffens udmåling efter stk. 4 skal det betragtes som en skærpende omstændighed, at overtrædelsen er begået forsætligt, at der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, eller at udlændingen ikke har ret til at opholde sig her i landet.

Stk. 6. Er der ved en overtrædelse af stk. 4 opnået en økonomisk fordel, kan denne konfiskeres efter reglerne i straffelovens 9. kapitel. Kan der ikke ske konfiskation, skal der ved udmåling af bøde, herunder tillægsbøde, tages særligt hensyn til størrelsen af en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel.”

Overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 4, straffes som udgangspunkt med en bøde på 10.000 kr. pr. beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned, og overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 5, med en bøde på 20.000 kr. pr. beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned, jf. herved RM 7/2006 om sanktionspåstande i sager om overtrædelse af udlændingelovens § 59, afsnit 3.1.2.

Bestemmelsen i udlændingelovens § 59, stk. 6, om konfiskation eller udmåling af en forhøjet bøde blev indføjet som en ny bestemmelse i udlændingeloven ved lov nr. 425 af 31. maj 2000. I bemærkningerne til bestemmelsen, der oprindeligt blev indsat som stk. 4, anføres bl.a. følgende, jf. Folketingsstidende 1999-2000, tillæg A, side 7401:

”Der kan allerede i dag ske konfiskation af fortjenesten i sager vedrørende ulovlig beskæftigelse af udlændinge efter reglerne i straffelovens kapitel 9. Det præciseres i den foreslåede bestemmelse i § 59, stk. 4, 1. pkt. [nu § 59, stk. 6, 1. pkt.], at der i overensstemmelse med reglerne i straffelovens kapitel 9 kan ske konfiskation af en økonomisk fordel, det være sig i form af udbytte eller i form af en besparelse, der måtte være opnået ved overtrædelser af den foreslåede bestemmelse i § 59, stk. 2 [nu § 59, stk. 4]. Lovforslaget begrænser ikke muligheden for ved siden af konfiskation at udmåle bøden, herunder en eventuel tillægsbøde, under hensyn til en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel. Der kan ske konfiskation, uanset om de i den foreslåede bestemmelse i § 59, stk. 3 [nu § 59, stk. 5], nævnte skærpende omstændigheder foreligger.

Af den foreslåede bestemmelse i § 59, stk. 4, 2. pkt. [nu § 59, stk. 6, 2. pkt.], følger, at såfremt der ikke kan ske konfiskation, skal der ved udmåling af bøde, herunder tillægsbøde, tages særligt hensyn til størrelsen af en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel. Kan der ikke ske konfiskation, f.eks. på grund af bevismæssige vanskeligheder med at dokumentere størrelsen af den opnåede økonomiske fordel, skal der således tages særligt hensyn dertil ved udmåling af bøden. Bøden skal være af en sådan størrelse, at bøden klart overstiger størrelsen af arbejdsgiverens økonomiske fordel ved ulovlig beskæftigelse af udlændinge.”

Formålet med bestemmelsen er således at sikre, at der sker en neutralisering eller inddragelse af en tilsigtet eller opnået økonomisk fordel.

På baggrund af det anførte i forarbejderne og den foreliggende retspraksis har Rigsadvokaten i RM 7/2006, afsnit 3.2., fastsat nærmere retningslinjer for anklagemyndighedens påstand om konfiskation henholdsvis en forhøjet bøde. Sagerne er opdelt i tilfælde, hvor der er tilsigtet en økonomisk fordel, og tilfælde, hvor der er opnået økonomisk fordel.

For så vidt angår tilfælde, hvor der er tilsigtet en økonomisk fordel, anføres følgende om bødefastsættelsen, jf. afsnit 3.2.2.:

”Som det fremgår af forarbejderne, har bestemmelsen i udlændingelovens § 59, stk. 6, navnlig til formål at sikre, at ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft ikke kan betale sig. Det skal således sikres, at der sker en neutralisering eller inddragelse af en tilsigtet eller opnået økonomisk fordel ved overtrædelser enten i form af konfiskation eller i form af en forhøjet bøde.

På den anførte baggrund kan der opstilles følgende retningslinjer for anvendelse af konfiskation henholdsvis en forhøjet bøde i sager om ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft.

Hvis tiltalte alene har tilsigtet, men ikke (beviseligt) opnået en økonomisk fordel ved overtrædelser, sker der ikke konfiskation. I stedet anvendes en bøde, der fastsættes under hensyn til den tilsigtede økonomiske fordel.

Der er en glidende overgang mellem tilfælde, hvor der ikke kan føres bevis for en økonomisk fordel, og tilfælde, hvor der er opnået en økonomisk fordel, men hvor det ikke er muligt mere præcist at opgøre størrelsen eller værdien heraf. I det følgende behandles disse situationer under ét.

Den tilsigtede økonomiske fordel kan i almindelighed opgøres til underbetalingen. I den ovenfor omtalte Østre Landsrets dom i UfR 2003.1908 blev denne opgjort som forskellen mellem den faktisk udbetalte løn og det beløb, der skulle have været udbetalt, hvis man lægger en gennemsnitlig mestertimeløn incl. moms til grund.

Hovedregel:

Bøden bør i almindelighed klart overstige den tilsigtede økonomiske fordel. Der kan henvises til den nævnte landsretsdom, hvor bøden til den ene tiltalte blev fastsat til det dobbelte af normalbøden, således at den klart oversteg den tilsigtede økonomiske fordel.

Undtagelse:

Hovedreglen kan fraviges, hvis det må lægges til grund, at der rent faktisk ikke er opnået nogen økonomisk fordel eller kun er opnået en ubetydelig fordel, der ikke lader sig opgøre mere præcist. I så fald anvendes den sædvanlige bødetakst for overtrædelse af § 59, stk. 4, jf. stk. 5, på **20.000 kr.** pr. beskæftiget udlænding pr. måned, idet denne bødestørrelse i sig selv må antages at være udtryk for den skærpelse, som en sådan tilsigtet, men beviseligt ikke opnået økonomisk fordel kan begrunde. I tilfælde, hvor en eller flere af de øvrige betingelser i § 59, stk. 5, for en skærpet bedømmelse ligeledes er til stede, nedlægges der påstand om en yderligere skærpet bøde.”

Om retningslinjerne for sanktionen i tilfælde, hvor der er opnået en økonomisk fordel, anføres herefter følgende i afsnit 3.2.3.:

”Kan det godtgøres, at tiltalte har opnået en økonomisk fordel ved overtrædelsen, skal denne fordel inddrages gennem konfiskation eller ved fastsættelse af en forhøjet bøde.

Efter den almindelige praksis for anvendelse af konfiskation nedlægges påstand herom ved siden af påstand om almindelig straf, når der kan opgøres en relativ præcis fortjeneste/besparelse, mens der nedlægges påstand om (forhøjet) bøde, når fortjenesten/besparelsen alene kan opgøres ud fra et løsere skøn.

Sker der konfiskation af udbyttet, anvendes ved fastsættelsen af straffen de bødetakster, der er angivet ovenfor under pkt. 3.1.2.

Sker der ikke konfiskation af udbyttet, f.eks. fordi det ikke er muligt mere præcist at opgøre størrelsen/værdien af den økonomiske fordel, der er opnået ved overtrædelsen, gælder det, der er anført ovenfor under pkt. 3.2.2.”

Som det fremgår, er udgangspunktet således, at anklagemyndigheden skal nedlægge påstand om konfiskation ved siden af påstand om almindelig straf, hvis der kan opgøres en relativ præcis fortjeneste/besparelse ved overtrædelsen.

I de tilfælde, hvor der ikke kan føres bevis for en økonomisk fordel, og tilfælde, hvor der er opnået en økonomisk fordel, men hvor det ikke er muligt mere præcist at opgøre størrelsen eller værdien heraf, og der derfor ikke er grundlag for konfiskation, skal der nedlægges påstand om en forhøjet bøde, der klart overstiger den tilsigtede økonomiske fordel.

Hvis det må lægges til grund, at der rent faktisk ikke er opnået nogen økonomisk fordel eller kun er opnået en ubetydelig fordel, der ikke lader sig opgøre mere præcist, anvendes den sædvanlige bødetakst på 20.000 kr. pr. beskæftiget udlænding pr. måned.

3. Anvendelsen af udlændingelovens § 59, stk. 6, om konfiskation eller forhøjet bøde i sager om ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft

3.1. Afgrænsning af undersøgelsen

Som anført i afsnit 1 anmodede Justitsministeriet ved skrivelse af 4. april 2006 Rigsadvokaten om at iværksætte en indberetningsordning, der omfattede sager om ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft, hvor spørgsmålet om konfiskation har været overvejet i forbindelse med anklagemyndighedens behandling af sagen. Justitsministeriet anmodede endvidere om at modtage en redegørelse på baggrund af indberetningsordningen.

Rigsadvokaten iværksatte på den baggrund ved Rigsadvokaten Informerer nr. 15/2006 en indberetningsordning, hvorefter samtlige politimestre og Politidirektøren i København – og fra politireformens ikrafttræden den 1. januar 2007 samtlige politidirektører – blev anmodet om i perioden fra den 15. juni 2006 til den 15. juni 2007 løbende at indberette sager om ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft, hvori spørgsmålet om konfiskation har været overvejet.

Endvidere blev samtlige statsadvokater anmodet om i perioden at indberette sager, hvor spørgsmålet om konfiskation eller forhøjet bøde først er opstået i anken.

Indberetningen af sagerne skulle ske ved udfyldelse og indsendelse af et skema, der var vedlagt som bilag til Rigsadvokaten Informerer nr. 15/2006. Der skulle udfyldes et skema pr. sag, som skulle indsendes til Rigsadvokaten, når sagen var endeligt afgjort.

Politikredsene/statsadvokaterne skulle ved afkrydsning i skemaet anføre, om der i den pågældende sag var nedlagt påstand om konfiskation. Hvis der ikke var nedlagt påstand om konfiskation, skulle begrundelsen herfor anføres. På samme måde skulle det ved afkrydsning i skemaet angives, om der i den pågældende sag var nedlagt påstand om en forhøjet bøde, og hvis dette ikke var tilfældet, skulle begrundelsen herfor angives. Politikredsene/statsadvokaterne blev endvidere anmodet om at oplyse, hvorledes sagen var afgjort, herunder om der ved sagens afgørelse var sket konfiskation eller alternativt udmålt en forhøjet bøde. Kopi af afgørelsen i sagen skulle vedlægges indberetningen.

Rigsadvokaten har modtaget indberetninger om i alt 16 afgørelser om ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft, der er afgjort i perioden fra den 15. juni 2006 til den 15. juni 2007. Seks af de indberettede sager er afgjort administrativt i politikredsene ved et bødeforelæg, og en enkelt sag er afgjort ved indenretlig bøvedtagelse. De øvrige ni sager er afgjort ved dom.

Nedenfor gennemgås de modtagne afgørelser nærmere.

3.2. Sager, hvor der er nedlagt påstand om konfiskation

Som nævnt i afsnit 2 følger det af udlændingelovens § 59, stk. 6, 1. pkt., at hvis der ved en overtrædelse af § 59, stk. 4, dvs. ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft, er *opnået* en økonomisk fordel, kan denne konfiskeres efter reglerne i straffelovens 9. kapitel.

I RM 7/2006, afsnit 3.2.3., er det fastsat, at anklagemyndigheden i de tilfælde, hvor det kan det godtgøres, at tiltalte har opnået en økonomisk fordel ved ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft, og der kan opgøres en relativ præcis fortjeneste eller besparelse ved overtrædelsen, skal nedlægge påstand om konfiskation efter udlændingelovens § 59, stk. 6, 1. pkt., ved siden af påstand om almindelig straf.

Rigsadvokaten har modtaget indberetning om tre sager, hvor der – udover bødepåstanden – er nedlagt påstand om konfiskation af den økonomiske fordel, som arbejdsgiveren havde opnået ved ulovligt at beskæftige udenlandsk arbejdskraft. I to af disse sager skete der konfiskation. I den sidste sag fulgte retten ikke anklagemyndighedens påstand om konfiskation.

Den ene af de to sager, hvor der i overensstemmelse med anklagemyndighedens påstand skete konfiskation, blev afgjort ved Århus Rets dom af 26. juni 2006. En person var tiltalt for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 2, jf. stk. 3 (nu § 59, stk. 4, jf. stk. 5), ved i perioden fra den 1. august 2004 til den 17. november 2004 i sit rengøringsfirma forsætligt eller groft uagtsomt at have beskæftiget nogle litauiske statsborgere med henblik på at opnå en økonomisk fordel og uden at sikre sig, at de pågældende havde opholds- og arbejdstilladelse i Danmark. Anklagemyndigheden nedlagde under sagen påstand om en bøde på 300.000 kr. samt konfiskation af 23.000 kr. hos tiltalte. Baggrunden for tiltalen og konfiskationspåstanden var navnlig forklaringer fra de litauiske statsborgere, der havde arbejdet i tiltaltes rengøringsfirma, om bl.a. ansættelsesperioder og lønforhold. De pågældende afgav ikke forklaring under domsforhandlingen, da de på dette tidspunktet var udrejst af landet. Konfiskationen i sagen skete derfor på baggrund af den tiltaltes forklaring.

Tiltalte forklarede i retten, at han betalte en timeløn på mellem 87 kr. og 150 kr. afhængig af det arbejde, der blev udført, samt at han ikke havde tjent penge på at have haft litauiske statsborgere ansat. Retten fandt det på baggrund af tiltaltes egen forklaring for bevist, at tiltalte havde haft elleve litauiske statsborgere ansat i sin virksomhed uden arbejdstilladelse, og at de samlet havde været ansat i 13 påbegyndte måneder. Straffen blev på denne baggrund fastsat til en bøde på 130.000 kr. svarende til normalbøden på 10.000 kr. pr. beskæftiget udlændinge pr. påbegyndt måned. Retten lagde endvidere til grund, at de pågældende udlændinge havde haft en timeløn på ned til 87 kr., hvilket var væsentligt under den overenskomstmæssige mindsteløn. Den nedlagte konfiskationspåstand blev bl.a. på denne baggrund taget til følge med et beløb på 10.000 kr.

I den anden sag, hvor der i overensstemmelse med anklagemyndighedens påstand skete konfiskation, var der ved Ålborg Ret rejst tiltale mod tre personer for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 4.

To af personerne var tiltalt for i forening og gennem et polsk firma i perioden fra den 21. juli 2006 til den 15. september 2006 at have beskæftiget 2-4 polske statsborgere med håndværksmæssigt arbejde på forskellige adresser i Jylland, selv om disse ikke var i besiddelse af den fornødne arbejdstilladelse. Anklagemyndigheden nedlagde påstand om bøde samt om konfiskation af 159.308 kr. hos disse tiltalte svarende til udbyttet ved den strafbare handling. Ved et retsmøde den 18. april 2007 vedtog de to tiltalte efter dommerens tilkendegivelse hver at betale en bøde på 30.000 kr. De to tiltalte vedtog endvidere indenretligt konfiskation af det nævnte beløb på 159.308 kr.

Den tredje person i sagen var tiltalt for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 4, ved i en 2 ugers periode i september – oktober 2006 via de medtiltaltes polske firma at have beskæftiget fire polske statsborgere uden fornøden arbejdstilladelse. Han blev ved Ålborg Rets dom af 25. april 2007 straffet med en bøde på 40.000 kr. svarende til en normalbøde på 10.000 kr. på beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned.

Den sidste sag, hvor retten ikke fulgte anklagemyndighedens påstand om konfiskation, blev afgjort ved Ålborg Rets dom af 15. marts 2007.

I den sag var et selskab tiltalt for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 4, jf. stk. 5, jf. § 61, ved i perioden fra den 29. maj 2006 til den 11. september 2006 med vinding for øje at have udlejet fire litauiske statsborgere til at udføre håndværksmæssigt arbejde for et andet firma i strid med deres arbejdstilladelser, hvorefter de alene havde tilladelse til at udføre arbejde som landbrugsmedhjælper for det tiltalte selskab på en nærmere angiven adresse. Anklagemyndigheden nedlagde påstand om bødestraf og om konfiskation af 35.765,24 kr., der var opgjort på grundlag af fakturaer fra tiltalte til firmaet, der lejede de litauiske statsborgere, med fradrag af tiltaltes lønudgifter til de pågældende medarbejdere. Tiltalte forklarede i retten bl.a., at selskabet drev landbrug og i forbindelse med en påtænkt udvidelse af driften havde brug for at ansætte nogle personer til landbrugsarbejde. Da det ikke var muligt at via arbejdsformidlingen at ansætte dansk arbejdskraft, blev der indgået kontrakter med fire litauiske statsborgere, der i forvejen opholdt sig i landet på en anden byggeplads, hvorefter de fulgtes med tiltalte til politiet i Viborg, hvor de øvrige nødvendige underskrifter blev præsteret til brug for opholds- og arbejdstilladelser. Byggearbejdet blev imidlertid udsat og tiltalte havde derfor alligevel ikke arbejde til de fire litauere. Tiltalte blev dog opmærksom på, at et byggefirma havde brug for hjælp til en byggeopgave, og efter rådgivning fra Landboforeningen påtog tiltalte sig arbejdsopgaven i underentreprise, således at litauerne senere på året kunne udføre arbejdsopgaven på tiltaltes ejendom. Tiltalte førte herefter tilsyn med arbejdet og betalte opholdsudgifterne for litauerne i perioden. Opholdsudgifterne dækkede møbleret bolig, kost, arbejdstøj og udgifter til kørsel. Tiltalte forklarede, at der ikke havde været nogen fortjeneste ved arrangementet.

Retten fandt det bevist, at tiltalte havde anvendt de ansatte litauere til byggearbejde udenfor selskabets ejendom, og at det kunne tilregnes tiltalte som uagtsomt, at beskæftigelsen var sket i strid med betingelserne i arbejdstilladelserne. Tiltalte blev derfor fundet skyldig i overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 4. Straffen blev skønsmæssigt fastsat til en bøde på 100.000 kr., idet der ved strafudmålin-

gen blev lagt vægt på, at tiltaltes forklaring om, at der forinden anvendelsen af litauerne hos byggefirmaet var søgt rådgivning, ikke kunne tilsidesættes. Retten fandt ikke, at betingelserne for straffeskærpelse efter udlændingelovens § 59, stk. 5, var opfyldte, og fandt heller ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for konfiskation. Retten lagde herved vægt på, at det ikke mod tiltaltes forklaring om, at selskabet havde søgt rådgivning, var bevist, at forholdet var begået med forsæt, samt at det på baggrund af usikkerhed om størrelsen af tiltaltes biydelser ud over lønsedlernes udvisende ikke var bevist, at der var opnået eller tilsigtet en vinding ved arrangementet med byggefirmaet.

3.3. Sager, hvor der er nedlagt påstand om forhøjet bøde

Som fremgår ovenfor i afsnit 2, følger det af udlændingelovens § 59, stk. 6, 2. pkt., at der ved udmåling af bøde, herunder tillæggsbøde, skal tages særligt hensyn til størrelsen af en opnået eller *tilsigtet* økonomisk fordel ved ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft, hvis der ikke kan ske konfiskation.

Der er som nævnt i afsnit 2 ikke grundlag for konfiskation i tilfælde, hvor tiltalte ved ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft har tilsigtet, men ikke (beviseligt) har opnået en økonomisk fordel ved overtrædelsen. Der er endvidere ikke grundlag for konfiskation i tilfælde, hvor tiltaltes fortjeneste/besparelse ved overtrædelsen alene kan opgøres ud fra et løsere skøn. Der skal i disse tilfælde i stedet ved bødens fastsættelse tages hensyn til den tilsigtede økonomiske fordel. Hvis det må lægges til grund, at der er rent faktisk ikke er opnået nogen økonomisk fordel eller kun er opnået en ubetydelig fordel, der ikke lader sig opgøre mere præcist, anvendes bødetaksten på 20.000 kr. pr. beskæftiget udlænding pr. måned for overtrædelse af § 59, stk. 4, jf. stk. 5.

Rigsadvokaten har modtaget oplysninger om to sager, hvor anklagemyndigheden har nedlagt påstand om en forhøjet bøde i stedet for påstand om konfiskation. I begge sager fulgte retten anklagemyndighedens påstand om en forhøjet bøde.

I den ene sag, der blev afgjort ved Østre Landsrets anke dom af 10. november 2006, var en person tiltalt for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 4, jf. stk. 5 og 6, ved i perioden fra medio august 2004 til den 19. januar 2005 i en restaurant at have beskæftiget en makedonsk statsborger som opvasker, selv om denne ikke havde arbejdstilladelse. Der var rejst tiltale på baggrund af en indenretlig afhøring af den makedonske statsborger, hvor han bl.a. forklarede, at han havde arbejdet som opvasker i restauranten i den omhandlede periode, og at han typisk arbejdede 7-8 timer fem dage ugentligt, samt at lønnen udgjorde mellem 250 kr. og 300 kr. pr. dag. Da det ikke var muligt præcist at opgøre størrelsen af den økonomiske fordel ved overtrædelsen, nedlagde anklagemyndigheden påstand om en forhøjet bøde i stedet for påstand om konfiskation. Tiltalte blev i byretten straffet med en bøde på 160.000 kr., idet der ved bødefastsættelsen blev lagt vægt på, at tiltalte over en 5 måneders periode havde haft en samlet fortjeneste på ca. 40.000 kr., og at der var tale om en forsætlig overtrædelse af udlændingelovens regler. I landsretten blev dommen ændret, således at tiltalte blev straffet med en bøde på 140.000 kr., idet bøden blev fastsat ud fra en forhøjet bødestørrelse på 20.000 kr. pr. påbegyndt måned tillige med den økonomiske fordel.

Ved landsrettens dom blev bøden således fastsat i overensstemmelse med den sædvanlige bødetakst for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 5, til en forhøjet bøde på 20.000 kr. pr. måned for de fem måneder, som udlændingen var beskæftiget, dvs. 100.000 kr., med et tillæg af fortjenesten på 40.000 kr.

I den anden sag, der blev afgjort ved Hørsholm Rets dom af 19. december 2006, var en person tiltalt for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 2 og stk. 3 (nu § 59, stk. 4 og stk. 5), ved mellem den 25. maj 2004 og den 13. juli 2004 at have beskæftiget tre litauiske statsborgere samt i perioden fra den 1. juni 2004 til den 13. juli 2004 at have beskæftiget yderligere tre litauiske statsborgere med håndværksmæssigt arbejde på sin ejendom, selv om ingen af de litauiske statsborgere havde arbejdstilladelse i Danmark. Da det ikke fandtes muligt præcist at opgøre den økonomiske fordel ved overtrædelsen, nedlagde anklagemyndigheden under sagen påstand om en forhøjet bøde i stedet for konfiskation. Tiltalte forklarede under sagen bl.a., at han havde brug for folk til renovering af sin ejendom. Det var svært at finde folk til byggeriet og tiltalte indgik derfor en aftale med et litauisk firma, som skulle sørge for folk til at udføre en række nærmere angivne arbejdsopgaver. De litauiske arbejdere kom herefter til Danmark og boede på ejendommen, hvor tiltalte havde sørget for sengepladser, fjernsyn, køkkengrej mv. til dem. Herudover leverede tiltalte mad til arbejderne 2-3 gange om ugen under opholdet, ligesom de gennem tiltalte kunne bestille andre ting til højest 1.000 kr. pr. måned pr. mand. Byggelederen, som hjalp med det praktiske ved byggeriet, var en dansk arkitekt og byggesagkyndig, som tiltalte tidligere havde haft kontakt med.

De litauiske arbejdere afgav også forklaring i retten om arbejdet, herunder om beskæftigelsesperiode og aflønning. Der var på flere punkter uoverensstemmelser mellem forklaringerne, men retten lagde på baggrund af bevisførelsen til grund, at de litauiske statsborgere kom til Danmark i perioden fra den 24. maj til den 2. juni 2004, og at tiltalte installerede dem på sin ejendom med dertil indkøbte senge, stole og fjernsyn. Endvidere lagde retten til grund, at det var tiltalte, der stod for kost og logi til de litauiske arbejdere samt betalte dem lommepenge med op til 1.000 kr. pr. måned. Der var ikke med arbejderne nogen byggeleder fra Litauen, men byggeledelsen blev derimod forestået af en person, der ikke havde noget kontraktmæssigt forhold til de litauiske arbejdere. Al instruktionsbeføjelse til de litauiske arbejdere var således hos andre end det litauiske firma, hvori arbejderne havde anført at være ansat. Bl.a. på denne baggrund fandt retten, at de litauiske arbejdere måtte anses for at være udlejet af firmaet som arbejdstagere til tiltalte.

Tiltalte blev herefter fundet skyldig i overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 2 og stk. 3 (nu § 59, stk. 4 og stk. 5), og straffet med en bøde på 400.000 kr. Ved bødefastsættelsen lagde retten vægt på antallet af beskæftigede litauiske arbejdere, den tid de arbejdede her i landet samt den omstændighed, at overtrædelsen efter rettens opfattelse blev begået forsætligt, og at tiltalte ved overtrædelsen havde tilsigtet at opnå en økonomisk fordel. Der blev ved bødefastsættelsen endvidere henset til, at tiltalte havde betalt kost og logi, lommepenge samt indbo. Tiltalte blev således straffet med en forhøjet bøde under hensyntagen til den tilsigtede økonomiske fordel.

Der er ved dommen således udmålt en yderligere skærpet bøde i forhold til den sædvanlige bødetakst på 20.000 kr. pr. beskæftiget udlænding pr. måned for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 5. En bøde med udgangspunkt i den sædvanlige bødetakst i en situation, hvor der er sket beskæftigelse af seks udlændinge i samlet tolv påbegyndte måneder, ville således have været 240.000 kr. uden fradrag for kost og logi mv.

3.4. Sager, hvor spørgsmålet om konfiskation eller forhøjet bøde har været overvejet

Udover ovennævnte fem afgørelser, hvor anklagemyndigheden under sagen har nedlagt påstand om konfiskation eller forhøjet bøde, har Rigsadvokaten modtaget i alt 11 sager, hvor spørgsmålet om konfiskation og forhøjet bøde har været overvejet i forbindelse med anklagemyndighedens behandling af sagen, uden at der dog er blevet nedlagt påstand herom.

Det fremgår, at der af helt konkrete årsager hverken er nedlagt påstand om konfiskation eller forhøjet bøde i disse sager.

Der er modtaget i alt fire domme om ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft, hvor spørgsmålet om konfiskation eller forhøjet bøde har været overvejet, men hvor anklagemyndigheden ikke har fundet grundlag for at nedlægge påstand herom. De øvrige syv sager er afgjort med bøvedtagelser, jf. nærmere nedenfor.

I to af de fire sager, der er afgjort ved dom, havde arbejdsgiveren betalt overenskomstmæssig løn, og der var således hverken tilsigtet eller opnået en økonomisk vinding ved den ulovlige beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft.

Den ene sag blev afgjort ved Ålborg Rets dom af 7. maj 2007. En virksomhed var tiltalt for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 4, jf. § 61, ved i perioden fra den 2. januar til den 31. august 2006 at have beskæftiget en amerikansk statsborger som ingeniør, selv om denne ikke havde tilladelse til at arbejde i virksomheden, idet pågældende, der havde en arbejdstilladelse, havde skiftet arbejde uden at få ændret sin arbejdstilladelse. Anklagemyndigheden nedlagde hverken påstand om konfiskation eller forhøjet bøde under sagen, idet der ikke var tilsigtet eller opnået en økonomisk gevinst ved overtrædelsen. Den amerikanske statsborger forklarede i retten, at hun kom til Danmark den 25. marts 2003, og at hun siden den 1. april 2003 havde arbejdet som ingeniør, samt at hun ikke var klar over, at arbejdstilladelsen skulle ændres i forbindelse med jobskiftet. Virksomhedens direktør forklarede bl.a., at han i forbindelse med ansættelsen af den pågældende havde sikret sig, at hun havde arbejdstilladelse, og at han så tilladelsen i hendes pas. Han var dog ikke klar over, at arbejdstilladelsen skulle være udstedt til en konkret arbejdsgiver, og erkendte derfor, at virksomheden havde overtrådt udlændingelovens § 59, stk. 4, jf. § 61. Retten fandt, at straffen efter de under sagen fremkomne oplysninger passende kunne fastsættes til en bøde på 10.000 kr., dvs. en væsentlig mindre bøde end den sædvanlige bødetakst på 10.000 kr. pr. påbegyndt måned.

Den anden sag, hvor der var blevet betalt overenskomstmæssig løn, og derved hverken var tilsigtet eller opnået en økonomisk fordel ved den ulovlige beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft, blev afgjort ved Østre Landsrets ankedom af 18. september 2006.

I den sag var en virksomhed tiltalt for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 2, (nu § 59, stk. 4), jf. § 61, ved i perioden fra den 21. juni 2004 til den 9. november 2004 at have beskæftiget en udenlandsk statsborger som stuepige, selv om denne ikke havde arbejdstilladelse. Selskabets direktør forklarede under sagen bl.a., at den pågældende i forbindelse med ansættelsen foreviste billedlegitimation og et skattekort for indkomståret 2004, samt at hun på et senere tidspunkt foreviste sit pas med angivelse af, at hun havde arbejdstilladelse. Direktøren var desuden bekendt med, at stuepigen boede i Sverige. Selskabet var tidligere straffet for en lignende overtrædelse, idet det ved en udeblivelsesdom i august 2005 var blevet straffet med en bøde på 10.000 kr. for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 2 (nu § 59, stk. 4). I byretten blev selskabet idømt en tillægsstraf, der blev fastsat til en bøde på 50.000 kr., jf. udlændingelovens § 59, stk. 2 (nu § 59, stk. 4), jf. § 61, jf. straffelovens § 89, dvs. en bøde, der var større end normalbøden på 10.000 kr. pr. påbegyndt måned.

I landsretten fremlagde forsvareren en udtalelse fra Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, hvoraf bl.a. fremgik, at de danske skattemyndigheder i skattekort, der udstedes til personer uden fast bopæl i Danmark, skal anføre, at skattekortet ikke gælder som arbejdstilladelse. Dette var ikke sket i det konkrete tilfælde. Landsretten fandt, at selskabet, uanset de foreliggende oplysninger om dansk skattekort og svensk arbejdstilladelse, havde pligt til at sikre sig, at stuepigen havde dansk arbejdstilladelse. Landsretten udtalte, at selskabet ved at undlade dette havde overtrådt udlændingeloven. Selskabet blev således også i landsretten fundet skyldig i overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 2 (nu § 59, stk. 4), jf. § 61, jf. straffelovens § 89. Landsretten nedsatte dog bøden til 10.000 kr., da forholdet i nogen grad fandtes undskyldeligt som følge af fejl begået af de danske skattemyndigheder.

I de to øvrige indberettede domme, hvor der under sagen hverken var nedlagt påstand om konfiskation eller forhøjet bøde, havde efterforskningen ikke påvist, at der var tilsigtet eller opnået en økonomisk fordel ved overtrædelsen. I begge sager var der tale om beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft i korte perioder på henholdsvis ca. en uge i den ene sag og tre uger i den anden sag.

I den ene af sagerne, der blev afgjort ved Sønderborg Rets dom af 22. juni 2006, var en person tiltalt for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 4, tidligere § 59, stk. 2, ved i perioden fra den 20. november 2004 til den 10. december 2004 at have beskæftiget tre polske statsborgere med byggearbejde, selv om de pågældende ikke havde arbejdstilladelse. Der var ikke bevis for en økonomisk fordel ved overtrædelsen, og der blev derfor ikke nedlagt påstand om konfiskation eller forhøjet bøde. Tiltalte blev straffet med en bøde på 30.000 kr., dvs. en bøde svarende til normalbøden på 10.000 kr. pr. beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned.

I den anden sag, der blev afgjort ved Retten i Lyngbys dom af 25. juli 2007, blev den tiltalte dømt for at have beskæftiget en person uden arbejdstilladelse med avisuddeling i en uge. Tiltalte blev endvidere dømt for overtrædelse af straffelovens § 164, stk. 1. Straffen blev for dette forhold fastsat til

fængsel i 10 dage. Den tiltalte blev endvidere idømt en tillægsbøde på 3.000 kr. for overtrædelse af udlændingeloven, idet retten ved bødens fastsættelse lagde til grund, at forholdet var begået, før de forhøjede bødetakster for overtrædelse af udlændingeloven trådte i kraft.

En enkelt sag blev afgjort ved indenretlig bødevedtagelse i Retten i Aalborg Ret den 9. maj 2007. Sagen vedrørte en person, der var tiltalt for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 4, ved i perioden fra den 1. august 2006 til den 24. oktober 2006 at have beskæftiget to polske statsborgere på skift med håndværksmæssigt arbejde, selv om de pågældende ikke havde fornøden arbejdstilladelse. Der var ikke bevis for, at tiltalte ved overtrædelsen havde opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel ved overtrædelsen, og der var således ikke grundlag for under sagen at nedlægge påstand om konfiskation eller forhøjet bøde. Tiltalte erkendte sig skyldig og vedtog i retten en bøde på 30.000 kr. svarende til normalbøden, idet de polske arbejdere på skift havde være beskæftiget i den omhandlede periode.

Herudover er der indberettet seks sager, der efter udsendelse af bødeforelæg enten er afgjort ved bødevedtagelse eller udeblivelsesdom. Anklagemyndigheden har i disse sager vurderet, at der hverken var grundlag for at nedlægge påstand om konfiskation eller forhøjet bøde.

I en af sagerne havde arbejdsgiveren betalt overenskomstmæssig løn. Der var ved overtrædelsen således hverken tilsigtet eller opnået en økonomisk fordel og dermed ikke grundlag for at nedlægge påstand om konfiskation eller forhøjet bøde. Sagen vedrørte en person, der var sigtet for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 4, ved i perioden fra den 3. november 2006 til den 17. november 2006 at have beskæftiget to polske statsborgere med håndværksmæssigt arbejde på sin ejendom, selv om de pågældende udlændinge ikke havde arbejdstilladelse. Da der ikke var grundlag for at nedlægge påstand om konfiskation eller forhøjet bøde blev sagen afgjort ved vedtagelse af et bødeforelæg på 20.000 kr. svarende til normalbøden på 10.000 kr. pr. beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned.

I de øvrige fem sager, der er blevet afgjort efter udsendelse af bødeforelæg, fandtes der heller ikke at foreligge de fornødne beviser for en økonomisk fordel ved overtrædelsen. Det kendetegnende ved disse sager er, at der var tale om beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft i ganske korte perioder på mellem nogle få dage og få uger, og at efterforskningen ikke havde påvist, at der var opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel ved overtrædelsen.

Som et eksempel herpå kan nævnes en sag, hvor en person var sigtet for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 4, ved i perioden fra den 20. juli 2006 til den 25. juli 2006 i et pizzeria at have beskæftiget en udlænding, selv om den pågældende ikke havde arbejdstilladelse. Da efterforskningen ikke havde påvist, at der ved overtrædelsen var opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel, var der ikke grundlag for at nedlægge påstand om konfiskation eller forhøjet bøde. Sagen blev herefter afgjort med en vedtagelse af en bøde på 10.000 kr. svarende til normalbøden pr. beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned.

3.5. Generelt om indsatsen mod udlændinges ulovlige arbejde og udviklingen vedrørende sager om ulovlig arbejdskraft

Indsatsen mod udlændinges ulovlige arbejde har gennem flere år været et prioriteret indsatsområde for politi og anklagemyndighed.

Ved Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 21. oktober 2003 til politi og anklagemyndighed blev der således iværksat en handlingsplan, der bl.a. omfattede etablering af 14 regionale netværk, iværksættelse af en landsdækkende politimæssig overvågning af illegal udenlandsk arbejdskraft, udarbejdelse af en vejledning vedrørende den praktiske fremgangsmåde ved politiets efterforskning af sager om ulovlig arbejdskraft og retningslinjer udfærdiget af Rigsadvokaten for bødepåstanden i disse sager.

Efterfølgende har Rigsadvokaten bl.a. udarbejdet den i afsnit 1 nævnte redegørelse for sanktionspraksis i sager om ulovlig arbejdskraft, ligesom der i Rigspolitiets regi har været gennemført undervisning af de medarbejdergrupper, som behandler sager om udlændinges ulovlige arbejdskraft.

Senest har Rigspolitiet og Rigsadvokaten den 5. maj 2008 udsendt en strategi til politikredsene for en styrket politimæssig indsats mod udlændinges ulovlige arbejde.

Som led i den generelle indsats mod udlændinges ulovlige arbejde har Rigspolitiet gennem de senere år løbende og systematisk fulgt udviklingen i antallet af anmeldelser, sigtelser og afgørelser vedrørende ulovligt arbejde, opdelt i sager efter udlændingelovens § 59, stk. 2, om udlændinges ulovlige arbejde og § 59, stk. 4, om arbejdsgiveres beskæftigelse af ulovlig udenlandsk arbejdskraft.

Det fremgår af det statistiske materiale, at der i perioden fra 2005 til 2007 generelt har været et fald i antallet af anmeldelser, sigtelser og afgørelser vedrørende ulovligt arbejde. Således blev der i 2005 registreret 406 anmeldelser for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 4, om ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft. I 2006 blev der registreret 371 anmeldelser og i 2007 var antallet af anmeldelser faldet til 299. Tilsvarende faldt antallet af anmeldelser for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 2, om arbejdstagernes ulovlige arbejde, fra 490 i 2005 til 272 i 2007.

Ser man på antallet af sigtelser for ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft, er der ligeledes tale om et fald fra 376 sigtelser for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 4, i 2005 til 304 sigtelser i 2007. Antallet af sigtelser for udlændinges ulovlige beskæftigelse faldt fra 479 i 2005 til 248 i 2007.

Endelig fremgår det af det statistiske materiale, at antallet af afgørelser vedrørende ulovlig beskæftigelse faldt fra 415 i 2005 til 336 i 2007. De nævnte tal omfatter alle afgørelsestyper – dvs. domme, bødeforelæg, tiltalefrafald og påtaleopgivelser. Tilsvarende faldt antallet af afgørelser vedrørende udlændinges ulovlige arbejde fra 499 afgørelser i 2005 til 309 afgørelser i 2007.

Rigsadvokaten har ikke ved udarbejdelsen af denne redegørelse indhentet nærmere oplysninger om samtlige domme og bødeforelæg om overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 4, i indberetningsperioden fra den 15. juni 2006 til den 15. juni 2007.

Det fremgår imidlertid af det statistiske materiale fra Rigspolitiet, at der i 3. og 4. kvartal 2006 (1. juli 2006 – 31. december 2006) og 1. og 2. kvartal 2007 (1. januar 2007 – 30. juni 2007) er registreret 187 domme og bødevedtagelser for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 4, fordelt på 51 domme og 130 bødevedtagelser.

4. Sammenfatning og vurdering

Som nævnt i afsnit 2 følger det af udlændingelovens § 59, stk. 6, at der i sager om ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft bør ske en neutralisering eller inddragelse af en tilsigtet eller opnået økonomisk fordel.

Således følger det af bestemmelsen i udlændingelovens § 59, stk. 6, 1. pkt., at der ved en overtrædelse af § 59, stk. 4, dvs. ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft, skal ske konfiskation af en *opnået* økonomisk fordel efter reglerne i straffelovens 9. kapitel.

I RM 7/2006, afsnit 3.2.3., er det som følge heraf fastsat, at anklagemyndigheden i de tilfælde, hvor det kan det godtgøres, at tiltalte har opnået en økonomisk fordel ved ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft, og der kan opgøres en relativ præcis fortjeneste eller besparelse ved overtrædelsen, skal nedlægges påstand om konfiskation efter udlændingelovens § 59, stk. 6, 1. pkt., ved siden af påstand om almindelig straf.

Hvis der ikke kan ske konfiskation, skal der efter bestemmelsen i udlændingelovens § 59, stk. 6, 2. pkt., ved udmåling af bøden, herunder en tillægsbøde, tages særligt hensyn til størrelsen af en opnået eller *tilsigtet* økonomisk fordel ved ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft.

Der er som nævnt i afsnit 2 ikke grundlag for konfiskation i tilfælde, hvor tiltalte ved ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft har tilsigtet, men ikke (beviseligt) har opnået en økonomisk fordel ved overtrædelsen. Der er endvidere ikke grundlag for konfiskation i tilfælde, hvor tiltaltes fortjeneste/besparelse ved overtrædelsen alene kan opgøres ud fra et løsere skøn. I RM 7/2006 er det fastsat, at anklagemyndigheden i disse tilfælde skal nedlægge påstand om en forhøjet bøde. Hvis det må lægges til grund, at der rent faktisk ikke er opnået nogen økonomisk fordel eller kun er opnået en ubetydelig fordel, der ikke lader sig opgøre mere præcist, anvendes bødetaksten på 20.000 kr. pr. beskæftiget udlænding pr. måned for overtrædelse af § 59, stk. 4, jf. stk. 5.

Til brug for denne redegørelse har politikredsene/statsadvokaterne i en periode på et år fra den 15. juni 2006 til den 15. juni 2007 indberettet sager om ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft efter udlændingelovens § 59, stk. 4, hvor spørgsmålet om konfiskation eller en forhøjet bøde efter udlændingelovens § 59, stk. 6, har været overvejet.

Som nævnt har Rigsadvokaten modtaget indberetning om i alt 16 afgørelser. I fem af disse afgørelser har anklagemyndigheden nedlagt påstand om konfiskation eller en forhøjet bøde, mens spørgsmålet i de øvrige 11 sager har været overvejet i forbindelse med anklagemyndighedens behandling af sagen, uden at der dog er blevet nedlagt påstand herom.

I tre af de indberettede sager var der – udover bødepåstanden – nedlagt påstand om konfiskation af den opnåede økonomiske fordel ved overtrædelsen. I to af sagerne fulgte retten anklagemyndighedens påstand, mens der i den sidste sag efter en konkret vurdering af beviserne ikke fandtes at være grundlag for konfiskation.

Herudover er der modtaget indberetning om to sager, hvor der i stedet for påstand om konfiskation var nedlagt påstand om en forhøjet bøde. I begge sager blev der af retten i overensstemmelse med anklagemyndighedens påstand udmålt en forhøjet bøde.

Endelig er der modtaget indberetning om 11 sager, hvor spørgsmålet om konfiskation henholdsvis forhøjet bøde er blevet overvejet i forbindelse med anklagemyndighedens behandling af sagen, uden at der dog er blevet nedlagt påstand herom. I disse sager var det ikke påvist, at der ved overtrædelsen var opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel. I nogle tilfælde var der således betalt overenskomstmæssig løn og dermed hverken opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel. I andre sager var der tale om ganske kortvarige ansættelsesforhold, og efterforskningen havde ikke påvist, at der var opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel ved overtrædelsen.

Det må således konstateres, at bestemmelsen i udlændingelovens § 59, stk. 6, om konfiskation eller udmåling af en forhøjet bøde fortsat anvendes i relativt få sager om ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft.

Som nævnt i afsnit 3.5. har der imidlertid i de senere år – herunder også i indberetningsperioden fra den 15. juni 2006 til den 15. juni 2007 – været et fald i antallet af anmeldelser, sigtelser og afgørelser vedrørende ulovligt arbejde.

En del af forklaringen på det forholdsvis beskedne antal sager om konfiskation kan også være, at det i en række sager umiddelbart står klart, at der ikke har været tilsigtet eller opnået en økonomisk fordel ved overtrædelsen. Som anført ovenfor har arbejdsgiveren i nogle af de indberettede sager således betalt overenskomstmæssig løn til de udlændinge, der arbejdede uden den fornødne opholds- og/eller arbejdstilladelse. Der er i disse tilfælde hverken opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel ved den ulovlige beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft, og der har derfor ikke været grundlag for at påstå konfiskation eller forhøjet bøde.

De indberettede sager viser samtidig, at der er ofte er bevismæssige vanskeligheder med at dokumentere en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel ved overtrædelsen. De bevismæssige vanskeligheder gør sig særlig gældende i de mindre sager, hvor den ulovlige beskæftigelse har været meget kortvarig,

og disse sager ses derfor ofte afgjort med bødevedtagelser uden konfiskation eller forhøjet bøde. Det kan skyldes, at det kan være vanskeligt at tilvejebringe det fornødne bevis for, at der i det konkrete tilfælde er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel. Herudover vil det i de små sager formentlig medføre både vanskeligheder og omkostninger, som ikke står i rimeligt forhold til størrelsen af det beløb, der i givet fald kan forventes konfiskeret, eller den bødeforhøjelse, der kan forventes idømt. Det kan f.eks. være tilfældet i forbindelse med sager, der opdages under en generel kontrolaktion (som f.eks. Fair Play-kontrollerne), hvor en beskæftiget udlænding uden arbejdstilladelse antræffes, og den pågældende ikke ønsker at udtale sig om sine ansættelsesforhold.

Der er som nævnt tale om et beskedent sagsantal, og det er derfor vanskeligt at fremkomme med mere generelle vurderinger. Det er dog Rigsadvokatens umiddelbare indtryk, at anklagemyndigheden i sager om ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft er opmærksom på, at det ikke skal kunne betale sig at beskæftige ulovlig udenlandsk arbejdskraft, og at der i overensstemmelse med retningslinjerne nedlægges påstand om konfiskation eller en forhøjet bøde efter udlændingelovens § 59, stk. 6, hvis efterforskningen har påvist, at der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel.

Det er ligeledes indtrykket, at domstolene følger anklagemyndighedens påstand, i det omfang sagens beviser giver grundlag herfor.

Som nævnt ovenfor i afsnit 3.5. har Rigspolitiet og Rigsadvokaten den 5. maj 2008 udsendt en strategi for en styrket politimæssig indsats mod udlændinges ulovlige arbejde. Det fremgår bl.a. af strategien, at de enkelte politikredse skal udarbejde lokale strategier og handlingsplanen for indsatsen mod udlændinges ulovlige arbejde og handlingsplaner for indsatsen mod udlændinges ulovlige arbejde i politikredsen.

Rigsadvokaten vil på denne baggrund på ny henlede politidirektørernes opmærksomhed på udlændingelovens § 59, stk. 6, således at spørgsmålet om økonomisk fortjeneste både indgår i politiets efterforskning af disse sager og overvejes ved afgørelsen af tiltalerspørgsmålet. Rigsadvokaten vil endvidere anmode politidirektørerne om i forbindelse med udarbejdelse af den lokale strategi og handlingsplan at være opmærksom på spørgsmålet om inddragelse af en eventuel økonomisk fortjeneste ved ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft.